

CORRUPCIÓ I REGENERACIÓ

Germà Bel

(Publicado en *La Vanguardia*, 13 de Gener de 2015)

El 2015 tindrem dues eleccions, almenys, i la corrupció i la regeneració seran assumpte principal en l'agenda. No és per menys; l'eclosió de casos de corrupció i males pràctiques s'ha accentuat en els últims anys, i les àrees amb més pràctiques irregulars són urbanisme, contractes de serveis públics i contractació d'obres públiques. Totes les forces tradicionals de govern estan afectades, i fins i tot algunes emergents mostren maneres preocupants, abans encara d'haver accedit a àmbits de poder.

Tenim un diagnòstic adequat sobre els factors que propicien les pràctiques corruptes? Per descomptat, són diversos, com en tot problema social rellevant. Si ens centrem en l'àmbit econòmic i institucional, la teoria econòmica ens ofereix alguns ensenyaments: Hart, Shleifer i Vishny, a "The Proper Scope of Government" (*Quarterly Journal of Economics*, 1997), suggereixen que la producció directa pel govern de serveis i obres públiques està associada a sobreocupació per obtenir rendes polítiques, mentre que els contractes al sector privat faciliten la cerca de rendes materials per als polítics, amb comissions o pagaments de diversos tipus (de vegades diferits, com les 'portes giratòries'). Moshe Adler il·lustra aquest quadre en "Been there, done that: The Privatization of street cleaning in Nineteenth century New York" (*The New Labor Forum*, 1999), amb els vaivens entre producció pública, que desemboca a ineficiència; privatització, que accentua la corrupció; producció pública ... i tornem-hi.

La intervenció pública és inevitable, però afavoreix les conductes de cerca de rendes. Sobretot, quan s'expressa mitjançant regles i procediments que restringeixen l'activitat econòmica. Tenim evidència: A la classificació de Transparència Internacional sobre corrupció, entre els països de l'antiga UE-15 (més comparables) els més virtuoses són Dinamarca, Finlàndia, Suècia, Holanda i Luxemburg, i se situen a la cua França, Portugal, Espanya, Grècia i Itàlia. I en la classificació del World Economic Forum sobre la càrrega de la regulació governamental, la menor càrrega regulatòria es dona a Finlàndia, Luxemburg, Suècia, Irlanda i Holanda (i poc després Dinamarca), mentre que els que tenen major pesadesa regulatòria (per ordre creixent de càrrega) són Portugal, França, Espanya, Grècia i Itàlia. ¿Els diu alguna cosa? Lliçó clara: a major proliferació de controls més oportunitats per a la corrupció, que solen acabar en més corrupció.

Algunes formacions polítiques semblen creure que amb tan sols rellevar als polítics al càrrec es soluciona la corrupció i es regenera la política. Això respon a la combinació de presumpció de superioritat moral (molt perjudicial, per cert) i la vocació de mantenir el control sobre la societat. Però s'equivoquen els que proposen encara més controls i reglaments. Els països reeixits ens ensenyen que reduir els controls i les intervencions arbitràries sobre l'activitat productiva és una reforma institucional molt més prometedora, i compatible amb la redistribució fiscal per perseguir objectius de tipus social. Menys rigidesa, i més flexibilitat; menys arbitrarietat i control, i més transparència. ¿Qui assumeix aquesta agenda?